

Francesc Pérez i Moragon

Victòria, comarques i Franco al final

Ho vaig sentir l'altre dia pel carrer i m'hauria agradat poder intervenir en la conversa. Dos universitaris parlaven, compungits, del final de la batalla entre la Generalitat i la Universitat de València per l'assumpte dels Estatuts. Se sentien derrotats (per a seguir utilitzant un llenguatge bèl·lic). Més encara, ho veien com «una derrota més».

No ho veig jo així. El fet que el nom de l'idioma («llengua catalana») figure als Estatuts de la Universitat, ni que siga en un article distint del que va provocar l'enfrontament, és una victòria real i comprovable, per a ara i per al futur. És un precedent important. I s'ha de subratllar, és un triomf per segona vegada, perquè ja s'havia donat a Alacant i ara es repeteix a València.

Convé que la gent, tan acostumada a ser víctima, s'habitue a l'optimisme. ¿Moderat? Bé: a l'optimisme que és raonable d'experimentar en les circumstàncies presents.

Els universitaris han demostrat a alguns polítics que la claredat —dir les coses pel seu nom— es encara una qualitat exigible. I ho han demostrat amb l'exemple.

Per aquest mateix motiu cal veure amb interès les declaracions recents del conseller d'Administració Pública de la Generalitat valenciana, Vicent Soler, a favor d'una legislació que facilite la comarcalització del país. Aquestes declaracions li han valgut una ràpida agressió verbal en un diari molt conegut de València (molt conegut per aquesta mena d'agressions). Resulta evident que el fet que la dreta ultramuntana estiga en contra de la comarcalització («és la vella teoria dels partidaris dels Països Catalans») hauria d'estimular el govern socialista de la Generalitat a impulsar-ne els treballs, perquè el marc legislatiu de les comarques valencianes estiga fet com més prompte millor. I no perquè siga o deixi de ser una «teoria catalanista» —que no ho és— sinó per simples i clars motius d'eficàcia.

Les comarques són un fet real, com ho sap qualsevol geògraf o qualsevol economista. El que cal és donar-los caràcter institucional. Resulta lamentable haver de repetir allò que es troba en les enciclopè-

dies: que ja fa molts anys que diversos especialistes —partidaris o no dels Països Catalans— han treballat en la fixació d'una divisió comarcal valenciana que respongués als interessos reals dels ciutadans. Fins i tot el *III Plan de Desarrollo* franquista preveia una acció comarcalista (i ja veuen quines «autoritats» hem de citar). «Clar és —diran—, com que don Laureano López Rodó és català...»

I el mateix Estatut d'Autonomia diu, a l'article 46, «una llei de les Corts valencianes, en el marc de la legislació de l'estat, que haurà de ser aprovada per majoria absoluta, determinarà la divisió comarcal, després de ser consultades les corporacions locals afectades». I, també, «les comarques són circumscripcions administratives de la Generalitat i entitats locals determinades per l'agrupació de municipis per a la prestació de serveis i gestió d'afers comuns». Ho diu l'Estatut. ¿O és que aquesta gent pensa que l'Estatut es va fer per a no complir-lo? Clar és que alguns diuen que les comarques estan contra les províncies. I no vull fer jocs de paraules.

I Franco, per a acabar. EL TEMPS ha fet aquest número un esforç especial, amb l'edició d'un número extraordinari que conté un document terrible: la llista completa, amb noms i dades, de tots els afusellats pels franquistes a Paterna, després de la guerra d'Espanya. Amb aquest motiu, em permetran que recorde el testament de Franco, aquell que Arias Navarro llegí, tot plorós, per televisió. Deia Franco: «demane perdó a tots, com de tot cor perdone tots els qui es van declarar enemics meus sense que jo els tingués com a tals».

Estic atònit. Si no era per ser «enemics», ¿per què Franco i els franquistes mataren el doctor Peset, Manuel Carrasco i Formiguera, Lluís Companys, Joan Peiró i a tants d'altres, entre els quals, aquests de Paterna? És ben curiós. I tràgic. Si més no, les víctimes ja poden tenir, més enllà de la mort, un consol benigne: Franco els va «perdonar»... La llàstima és que no ho fes abans. Certes coses, cal pensar-les un milió de voltes abans de fer-les. Un milió de voltes, un milió de morts. O només un. □